

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2727/24
8.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Трифуновић Радуловић, председника већа, Иде Никитовић и Марине Бркић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душан Булатовић, адвокат из Лазаревца, Димитрија Туцовића 4/2, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бојан Јечменица, адвокат из Београда, Мутапова 32/3, ради издвајања имовине из оставинске масе и утврђења права власништа, одлучујући о жалбама тужиље и туженог изјављеним против пресуде Трећег основног суда у Београду П 314/11 од 15.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 08.11.2024. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 314/11 од 15.10.2021. године у ставу првом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 314/11 од 15.10.2021. године, у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке и предмет се у наведеном делу **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 314/11 од 15.10.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је између тужиље АА и сада покојног ВВ постојала ванбрачна заједница у временском периоду од 23.06.1984. године до 08.07.2010. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и издвојено је 48,03% (48,03/100) идеалног дела катастарске парцеле број ..., ..., шума V класе у површини од 6 ари, на којој је саграђена породична кућа у површини од 100 м², уписана у лист непокретности бр. ... КО ..., ... и утврђено да је тужиља сувласник са 48,03% (48,03/100) идеалног дела наведене непокретности на основу стицања у ванбрачној заједници са сада покојним ВВ, што је тужени дужан трпети и признати, да се тужиља на основу ове пресуде укњижи као сувласник на наведеној непокретности у јавним књигама – катастру непокретности. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и издвојено је 48,03% (48,03/100) идеалног дела покретних ствари – намештаја, и то: гарнитура за дневни боравак, тросед, двосед, фотеља, сточић,

трпезаријски сто, 6 столица, 2 тепиха, француски лежај, регал за спаваћу собу, дрвена кухиња и кухињски апарати – електрични шпорет, комбиновани фрижидер, два замрзивача, мини-шпорет, мини-рерна, шпорет на дрва “Alfaplam”, три телевизора марке “Neo”, “Samsung” и “Tevion”, усисивач, веш машина, пица пекара, путничко возило марке “Mercedes” Е класе 220 CDI, произведен 2003. године, рег. Ознака ... и утврђено да је тужиља сувласник 48,03% (48,03/100) идеалног дела на наведеним покретним стварима, што је тужени дужан признати и трпети. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 397.600,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се издвоји 48,04% (48,03/100) идеалног дела на: породичној кући и пословно-стамбеном објекту, саграђеном на кат. парцели бр... у површини од 17 ари и 30 м², земљиште испод зграде у површини од 3 ара и 17 м²; 1 ар и 49 м²; 43 м²; 30 м², уписане у лист непокретности број ... КО ...; катастарској парцели број ..., њива у површини од 71 ар и 31 м², уписана у лист непокретности број ..., обим удела 3248/14282, право коришћења кат.парц.бр. ..., њива ... у површини од 30,06 м², уписана у лист непокретности бр... КО ..., кат.пацела бр. ..., њива у површини од 41 ар и 09 м², уписана у лист непокретности број ... КО ..., кат.парц.бр. ..., њива ... у површини од 30 ари и 80 м², уписана у лист непокретности број ... КО ..., обим удела 7/10; сувласничко право на катастарској парцели број ... у површини од 1 ха и 23 ара и 80 м², са уделом од 130/12308 КО ..., уписане у лист непокретности број ... КО ...; катастарска парцела број ..., њива у површини од 1 ха и 86 ари КО ..., уписана у лист непокретности број ... КО ..., обим удела ББ 335468/520800 и да се утврди да је тужиља сувласник са 48,03% (48,03/100) идеалног дела наведених непокретности на основу стицања у ванбрачној заједници са сада покојним ВВ, што је тужени дужан признати и трпети да се тужиља на основу ове пресуде укњижи као сувласник са наведеним непокретностима у јавним књигама – у катастру непокретности.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили тужиља, побијајући је у ставу петом изреке и тужени против одлуке из става првог, другог, трећег и четвртог изреке, обоје због свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност првостепене пресуде у смислу одредбе члана 372 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 125/2004 са изменама и допунама) који се примењује на основу члана 506 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/2011 са изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиље основана, а жалба туженог делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом у односу на одлуку из става првог изреке, није учињена нека од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 ЗПП, на које овај суд као другостепени, пази по службеној дужности, а неосновано се жалбом туженог у погледу тог дела одлуке указује на повреду поступка из тачке 12 наведене законске одредбе, јер је изрека у том делу разумљива, у складу је са разлозима наведеним у образложењу и изведеним доказима, као што су дати јасни и непротивречни разлози, па се законитост и правилност пресуде може испитати.

Према чињеницама које је првостепени суд утврдио на основу изведених доказа

тужиља је са сада покојним ВВ, оцем туженог живела у заједници живота непрекидно почев од 23.06.1984. године, па до пред његову смрт 08.07.2010. године, када је била принуђена да га под притиском туженог и његове супруге напусти, а он је умро 6 дана након тога. Сада покојни ВВ у заједницу је унео своју посебну имовину, и то стару кућу и парцеле, а током трајања заједнице живота са њима је живела ћерка тужиље, тужени са својом породицом и мајка сада покојног ВВ до 1999. године у старој кући, а потом су се преселили у новоизграђену кућу. Тужиља је током трајања заједнице живота водила рачуна о домаћинству, допринела је изградњи нове куће и стицању куће у ..., као и куповини покретних ствари, тако што је правила храну за мајсторе, платом коју је добијала као запослена у "..."-у, закупнином од свог стана који је издавала, обављала је и кућне послове. Према налазу и мишљењу судског вештака грађевинске струке Зорана Ђурчића од 28.12.2017. године породична кућа у ... је вредности 98.000 евра тј. 11.664.195,20 динара, пословно стамбени објект у ... је 88.000 евра тј. 10.473.971,20 динара, док је викендица у ... вредности 12.000 евра тј. 1.428.268,80 динара.

Према налазу и мишљењу судског вештака за област актуарства Олгице Јевремовић од 27.02.2019. године, процењени однос зарада тужиље и сада покојног ВВ за цео период трајања заједнице живота износи 51,97% на страни покојног ВВ и 48,03% на страни тужиље. Тужиља је током заједнице живота била радно способна и ангажована као кафе куварица у "..."-у, висина прихода из "... није документована, односно достављени су докази из ПИО фонда над којима су извршене деноминације и девалвације, тако да нису познати изворни подаци, али је зарада тужиље могла бити одређена према заради квалификованог радника, као што је њен допринос у породици мерен са 2 радна сата свакодневног ангажовања и доприноса, од чега је одузет и износ који је била у обавези давати на име издржавања ћерке, и то 20% од просечне зараде квалификованог радника. Узет је у обзир и тужиљин приход од издавања стана који је стекла пре ванбрачне заједнице у износу од 200,00 евра. Није документована ни зарада сада покојног ВВ, али се зна да је имао регистровану радњу за аутопревозничку делатност и да је имао камионе. Зарада сада покојног ВВ цењена је са две просечне зараде запослених у Републици Србији на бази података о таквим зарадама које је могао да оствари у својој делатности.

Полазећи од напред наведеног, првостепени суд је у ставу првом изреке утврдио да је тужиља са сада покојним ВВ живела у ванбрачној заједници, док је прихватајући закључак судског вештака актуарске струке да допринос тужиље у стицању викендице у ... и на покретним стварима износи 48,03%, а да нова кућа и пословни објект у ..., као и парцеле које су предмет тужбеног захтева представљају посебну имовину сада покојног ВВ, донео одлуку као у ставу другом, трећем и петом изреке.

Одлука садржана у ставу првом изреке, резултат је правилно утврђеног чињеничног стања, на које је правилно примењено материјално право, па резултат тако израженог правног става, који је поткрепљен потпуним, јасним и непротивречним разлозима, у поступку жалбене контроле није доведен у сумњу.

Закључак првостепеног суда да је тужиља са покојним ВВ у периоду од од 23.06.1984. године до 08.07.2010. године, остварила заједницу живота и да су

заједничким радом стицали имовину, супротно жалбеним наводима, заснован је на правилној примени члана 8 ЗПП приликом оцене изведених доказа, јер је суд изнео јасне разлоге о томе које чињенице сматра доказаним, појединачно и у међусобној вези, правилно узевши у обзир и да су у погледу постојања заједничког живота и улагања тужиле у заједницу са покојним ВВ своја непосредна сазнања исказали сведоци који су њихове комшије, колеге, пријатељи, ангажовани мајстор, док је сведокиња ГГ, тужилина ћерка, према правилном утврђењу суда са њима у тој заједници и одрасла. По налажењу жалбеног суда би било мало вероватно да покојни ВВ сведокињи ГГ, као тужилиној ћерци из ранијег брака, поклони парцелу, као што у противном не би сведоку ДД који је био главни мајстор на изградњи куће, када је требало да плати казао да сачека да АА (овде тужилца) прими плату, које наводе првостепени суд заједно са осталим изведеним доказима, правилно цени када их вреднује као искрене и убедљиве.

Остали наводи жалбе који се односе на одлуку из става првог изреке су били предмет оцене, али како немају значаја за доношење другачије одлуке, нису посебно образлагани, нарочито јер је у поступку жалбене контроле другостепени суд овлашћен позвати се на јасне и потпуне разлоге које је првостепени суд изнео, у складу са овлашћењем из члана 396 став 2 ЗПП, што и сада чини у циљу избегавања понављања.

Међутим, у делу одлуке из става другог, трећег и петог изреке, пресуда је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 361 став 2, тачка 12 ЗПП, на коју се у жалбама основано указује, због чега је пресуда морала бити укинута. Због учињене повреде поступка није се могла оценити правилност примењеног материјалног права, што чини и да су због погрешне примене материјалног права одлучне чињенице непотпуно и неправилно утврђене.

Члан 180 став 2. Породичног закона, који се сходно примењује и на ванбрачне супружнике, прописује да се претпоставља да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки. Ставом 3. истога члана, прописано је да већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старања о деци, старања о имовини, те других околности од значаја за одржавање и увећање вредности заједничке имовине, став 4. истога члана прописује да се већи удео у стицању заједничке имовине утврђује у истој сразмери за сва права и обавезе у тренутку престанка заједнице живота у браку, док је у ставу 5. истога члана прописано да већи удео једног супружника у стицању појединог права из заједничке имовине, може се утврдити само ако је то право економски самостално у односу на остала права из заједничке имовине, а супружник је у стицању тог права учествовао и приходима од своје посебне имовине.

Према члану 170 став 1. истога закона прописано је да ако је током трајања заједничког живота у браку дошло до незнатног увећања вредности посебне имовине једног супружника, други супружник има право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу. Према ставу 2. истога члана ако је током трајања заједничког живота у браку дошло до знатног увећања вредности посебне имовине једног супружника, други супружник има право на уделу у тој имовини сразмерно свом доприносу.

С обзиром на полазиште првостепеног суда да је градња породичне куће и

стамбено пословног објекта, извршена на старом објекту и парцели, који су били посебна имовина покојног ВВ, заједничким радом ванбрачних другова као и приходом из посебне имовине супружника (издавање стана и продаја парцела), али недостајућих разлога о томе колика је била вредност наведених непокретности пре почетка доградње, а колика је била у моменту престанка заједнице, односно да ли је и у којој мери вредност тих непокретности увећана заједничким радом ванбрачних супружника и улагањем средстава из посебне имовине супружника, за сада је нејасан закључак првостепеног суда, да новоизграђене непокретности представљају посебну имовину покојног ВВ.

У изнетим разлозима наводи се да је покојни ВВ у заједницу унео средства остварена продајом парцела које су његова посебна имовина, међутим вредност тих средстава није узета у обзир при обрачунавању његовог доприноса у односу на вредност стечене имовине током заједнице са тужиљом. С обзиром да се већи удео у стицању заједничке имовине утврђује у истој сразмери за сва права и обавезе у тренутку престанка заједнице живота према наведеној одредби члана 180 став 4 Породичног закона, нејасан је истовремени закључак првостепеног суда да је тужиљино стицање на викендици у ... 48,03%. Наведени удео који је обрачунао судски вештак актуарске струке, јесте однос тужиљиних прихода у односу на приходе ВВ током трајања заједнице, али при том обрачуну вредност остварена продајом посебне имовине ВВ, а за коју суд утврђује да је уложена у предметну непокретност, није узета у обзир.

Првостепени суд због погрешне примене материјалног права пропушта, дакле да утврди колика је била вредност спорних објеката пре градње односно доградње, затим и колико је та вредност износила у тренутку престанка заједнице, као што је било потребно одредити преко судског вештака актуарске струке удео свакога од њих у односу на увећану вредност непокретности, као и у односу на непокретност као целину (узевши у обзир вредност остварену радом уз одбитак средстава којима је тужиља доприносила издржавању ћерке, и приходима од посебне имовине свакога од њих). Уколико су спорне непокретности стечене доградњом на посебној имовини покојног ВВ и постоји тужиљин допринос у том увећању, потребно је утврдити да ли је тај допринос незнатан или знатан, што одређује природу таквог удела сагласно цитираном члану 170 Породичног закона.

Судски вештак актуарске струке је у допуни налаза и мишљења од 26.04.2021. године навео да је неспорно да је покојни ВВ одређене плацеве продавао и из тих средстава је грађена нова кућа, пословни простор у ... и купљена је викендица у ..., као што је нова кућа изграђена на плацу који је посебна имовина сада покојног ванбрачног супружника, а према изнетим разлозима имао је у виду 18 уговора којима је покојни ВВ отуђио плацеве или делове плацева (што је све око 100.000,00 евра) и закључио да је тај износ могао да покрије грађевинску вредност непокретности у ... Међутим, овакав закључак, осим што представља прихватање мишљења судског вештака које превазилази домен вештачења и тиче се питања из правне струке о којима коначну оцену даје суд (нити у појединостима износи колико је средстава остварено продајом одређене парцеле и када), представља и погрешну примену цитиране одредбе члана 180 став 4 Породичног закона, који прописује да се већи удео у стицању заједничке

имовине утврђује у истој сразмери за сва права и обавезе у тренутку престанка заједнице живота у браку.

Такође је нејасно на основу чега првостепени суд закључује да катастарске парцеле бр..., њива у површини од 71 а 31 м2, уписана у лист непокретности бр..., обим удела 3248/14282; право коришћења кат.парц.бр. ..., њива ... у површини од 30,06 м2 уписана у лист непокретности бр... КО ..., кат.парц.бр. ..., њива у површини од 41а 09 м2, уписана у лист непокретности бр... КО ..., кат.парц.бр. ..., њива ... у површини од 30 а 80 м2, уписана у лист непокретности бр... КО ..., обим удела 7/10, сувласничко право на кат.парц.бр. ... у површини од 1 ха 23 а 83 м2 са уделом од 130/12308 КО ..., уписане у лист непокретности бр... КО ... и кат.парц.бр. ... њива у површини од 1 ха 86 а КО ..., уписана у лист непокретности бр... КО ..., обим удела 335468/520800, представљају посебну имовину сада покојног ВВ. У случају да су предметне парцеле биле уписане као власништво ВВ, није утврђено када се стечене (да ли током трајања ванбрачне заједнице или пре тога), од чега зависи правилност закључка да представљају посебну имовину ВВ. Наиме, за непокретности које су стечене током трајања заједнице а уписане су на име једног супружника, важи претпоставка о подједнаком уделу коју би супружник (односно његов правни следбеник) који тврди да је његов удео већи, био дужан да обара, што би био случај и са тврдњама о посебној имовини стеченој током трајања заједнице.

Из изнетих разлога првостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен истом суду на поновно суђење.

Првостепени суд ће у поновном суђењу имајући у виду примедбе из ове одлуке, након што правилно утврди све релевантне чињенице допуном налаза и мишљења судских вештака грађевинске струке и налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке (узевши у обзир све приходе ванбрачних супружника по основу зарада, рада и залагања у оквиру заједнице, уз одбитак средстава којима је тужиља доприносила издржавању ћерке, користи остварене од посебне имовине сваког од ванбрачних супружника, те вредности уложене посебне имовине у стицање), правилном оценом изведених доказа, утврдити чињенично стање на које ће правилно применити материјално право. За одлуку коју донесе изнеће јасне, потпуне и непротивречне разлоге.

Како одлука о трошковима парничног поступка зависи од одлуке о главној ствари, укинута је применом члана 161 ЗПП.

Из изложених разлога, применом члана 375, 376 став 1 и 377 став 2 ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија
Ирена Трифуновић Радуловић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

